

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Utrikesdepartementet

Yttrande över EU-kommissionens konsekvensanalys avseende förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om villkoren och förfarandet för kommissionen att begära och tillhandahålla information från företag i förhållande till den inre marknaden och närliggande områden, (COM (2017) 257 final)

Inledning

Regelrådet har i uppdrag att på begäran bistå regelgivaren med att granska konsekvensutredningar till sådana förslag från EU-kommissionen som bedöms ha stor påverkan på företag i Sverige och lämna råd om vad en svensk konsekvensutredning bör innehålla.

Innehållet i förslaget

Det föreslås en ny förordning om villkoren och förfarandet för EU-kommissionen att begära och tillhandahålla information från företag i förhållande till den inre marknaden och närliggande områden.

Förslaget innebär att det införs ett marknadsinformationsverktyg som syftar till att hjälpa kommissionen att begära in nödvändig information direkt ifrån företag i de fall där den inre marknaden fungerar bristfälligt. (Förordningen ska omfatta den inre marknaden, jordbruk och fiske, undantaget bevarande av levande resurser i haven samt omfatta transporter och miljö.) Förordningen ska hjälpa kommissionen att övervaka och kontrollera efterlevnaden av reglerna för den inre marknaden. Detta genom en specialinriktad begäran om information vilket ska göra det möjligt att snabbt få utförlig och tillförlitlig kvantitativ och kvalitativ information från utvalda marknadsaktörer. Detta mot bakgrund av att när kommissionen eller medlemsstaterna underrättas om ett hinder på den inre marknaden, måste det kunna bevisas att det orsakats av att unionsrätten överträtts. Informationen anges vara svår att få, särskilt i gränsöverskridande fall och för närvarande är EU:s verktyg otillräckliga för att kunna få denna information från företag, enskilda eller nationella myndigheter. Förslaget ska således säkerställa att kommissionen har tillgång till relevant, tillförlitlig, korrekt och jämförbar information på företagsnivå, i de exceptionella fall där tillgång till sådan information är nödvändig och inte kan erhållas på annat sätt. Därmed ska, utöver det övergripande målet om att säkerställa en bättre fungerande inre marknad, förslaget även underlätta tillgången till jämförbara gränsöverskridande uppgifter, underlätta tillgången till konfidentiell information på företagsnivå, se till att insamlade uppgifter är korrekta, fullständiga och opartiska samt se till att informationen är tillräcklig detaljerad, disaggregerad och fås i lämplig tid. Det föreslås även att kommissionen ska ges befogenhet till att sanktionera företag som lämnar oriktig eller

vilseledande uppgift som svar på begäran på information. Detta även om ett företag inte lämnar några uppgifter eller ofullständiga uppgifter.

Det anges att för att kommissionen ska få utfärda en informationsförfrågan behöver kommissionen formellt först anta ett beslut som anger dess avsikt samt att följande huvudvillkor är uppfyllda:

- att det finns tillräcklig information tillgänglig som tyder på att ett allvarligt problem med tillämpningen av unionsrätten undergräver ett viktigt unionspolitiskt mål i förhållande till målet att upprätta och säkerställa den inre marknadens funktion, framförallt när det gäller ekonomiska eller sociala konsekvenser,
- att informationen som avses efterfrågas är nödvändig för kommissionen för att utföra sina uppgifter i enlighet med fördragen på den inre marknaden, det vill säga att, för att visa att det finns ett allvarligt hinder på den inre marknaden eller för att kommissionen ska kunna svara på ett sådant hinder,
- att informationen som avses efterfrågas inte finns tillgänglig någon annanstans, vilket innebär att den inte kan fås eller inte kan fås i rätt tid på annat sätt.

Det anges vidare att det i beslutet även bör anges vilka kriterier som ska gälla vid valet av vilka företag som begäran om information ska riktas till. Efterfrågan av information ska dock endast riktas till marknadsaktörer som kan förväntas ge tillräckligt relevant information och som har informationen tillgänglig.

Alternativa lösningar

I EU-kommissionens konsekvensanalys görs, utöver nollalternativet, analyser av fem alternativa lösningar. Alternativ 1, innebär att medlemsstaterna och kommissionen utbyter bästa praxis och utvecklar riktlinjer för inhämtning av information på företagsnivå, alternativ 2 är att undanröja de nationella regler som hindrar de nationella myndigheterna från att utbyta den information på företagsnivå de redan har eller kan få tillgång till, alternativ 3 innebär att det på nationell nivå införs utredningsbefogenheter genom informationsverktyg för den inre marknaden, alternativ 4 är att införa ett informationsverktyg för den inre marknaden på unionsnivå samt alternativ 5 som är ett mellanalternativ mellan alternativ 2 och 4. Utöver dessa alternativa lösningar framgår även information om alternativ som har förkastats och därför inte analyserats i samma omfattning.

Alternativ 4 är det rekommenderade alternativet i konsekvensanalysen eftersom det bedöms som det mest ändamålsenliga och kostnadseffektiva alternativet. Alternativet anges även förhålla sig bäst till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Det anges även att alternativ 2,3 och 5 bland annat skulle ge kommissionen tillgång till information, som finns hos nationella myndigheter, om vilket företag som helst, utan att företagen får kännedom om detta. Alternativ 1 och 3 anges inte kunna säkerställa att medlemsstaternas skulle använda utredningsbefogenheterna i mindre omfattning. I konsekvensanalysen framgår även sammanfattande tabeller där alternativen jämförs¹.

EU-kommissionens konsekvensanalys

Aktörer som berörs av förslaget

Det anges att de företag som kommissionen begär information av berörs av förslaget. Begäran ska dock främst riktas till stora företag med större marknadsandelar och ibland till små och medelstora företag. Mikroföretag anges dock vara undantagna från att bli ombedda att delge information.

¹ EU-kommissionens konsekvensanalys, SWD(2017) 216 final, s. 44 och 45.

Vid en majoritet av förfrågningarna anges att begäran skulle riktas till ett lågt antal adressater, mindre än 5. Detta särskilt vid överträdelseförfaranden. Antagandet anges vara baserat på erfarenheterna från undersökningar som skett inom området statligt stöd. Vid mindre frekventa tillfällen kan begäran riktas till ett högre antal adressater, men troligen till under 50 stycken. Detta anges vara särskilt aktuellt vid information om lagstiftningsinitiativ. Antagandet anges vara baserat på den mängd företag som inkluderas i Europeiska bankmyndighetens stresstest 2016. Det anges vidare att eftersom informationsverktyget ska vara en sista utväg, antas att det per år kommer vara fyra mindre förfrågningar, med upp till 5 adressater, och en större förfrågan, med upp till 50 adressater. Detta antagande motiveras med att det inom området statligt stöd använts två gånger sedan 2013 och att EU-kommissionen har förlorat 17 fall på grund av att det saknades tillräcklig information de senaste 20 åren. Det faktum att det för EU-kommissionen, för att efterfråga information, krävs ett formellt beslut anges även minska antalet tillfällen som efterfrågningar görs. Utifrån dessa antaganden skulle 70 företag beröras per år.

Det framgår att vilka kriterier som ska gälla för att välja de företag som begäran om information riktas till, bör anges i kommissionens beslut om att använda sig av informationsverktyget. Förfrågningarna ska dock endast riktas till marknadsaktörer som kan förväntas ge tillräckligt relevant information och som har informationen tillgänglig.

Det framgår även att hela den inre marknaden kan beröras av förslaget. Detta mot bakgrund av att hinder på den inre marknaden bland annat påverkar företag som kan möta osäkerheter och barriärer, vilket därmed minskar deras möjligheter för en optimal resursallokering och stordrifts fördelar. Detta har även medfört negativa effekter för företagets internationella konkurrensförmåga och för sysselsättningen.

Analyser av effekter för företag

Det anges att de som kommissionen efterfrågar uppgifter från får kostnader för att ta fram och sammanställa informationen. För stora företag uppskattas kostnaden till mellan 1200–4400 Euro per svarande samt potentiella kostnader om 4000 Euro för juridisk rådgivning. För små och medelstora företag uppskattas kostnaden till mellan 300–1000 Euro per svarande, därtill tillkommer 1000 Euro i juridisk rådgivning. Baserat på antagandet om att det per år sker fyra mindre förfrågningar till upptill fem företag och en större förfrågan till upptill 50 företag, uppskattas kostnaderna till mellan 370 000–610 000 Euro.

Det anges även att ytterligare administrativa bördor kan tillkomma för det fall att deltagare efterfrågas att tillhandahålla informationen i ett specificerat format.

Det framgår att begäran om information endast ska ske i särskilt viktiga fall och endast information som företag kan tillhandahålla ska efterfrågas. Företagen anges bli olika påverkade beroende på vilken roll de har när det gäller den specifika bristen i den inre marknaden. De företag som drar nytta av att den inre marknaden fungerar bristfälligt i den aspekten som kommissionen efterfrågar information om, anges ha en fördel. Genom en korrekt tillämpning av EU-regler och en utökad tillgång till den inre marknaden kan dock företags konkurrensförmåga, möjlighet till gränsöverskridande expansion och ökad tillgång till varor och tjänster till kunder och företag, förbättras.

Det anges vidare att kommissionen ska ha befogenhet att införa sanktioner mot den adressat som avsiktligt eller genom grov oaktsamhet tillhandahåller oriktiga eller vilseledande uppgifter. Enligt konsekvensanalysen skulle sanktionerna vara ekonomiska, vilket skulle ge tillräckliga incitament för berörda parter att lämna in uppgifter.

De uppgifter som lämnas in som svar på en begäran ska, enligt konsekvensanalysen, behandlas på ett sätt som säkerställer sekretess. Detta enligt praxis inom det konkurrenspolitiska området och med hänsyn till det svarande företags legitima intressen avseende skydd av affärshemligheter. Det anges dock att det inte bör hindra kommissionen från att använda information som är nödvändig i samband med överträdelseförfaranden. Det anges bland annat att en tredje parts tillgång till konfidentiell information regleras av reglerna om tillgång till handlingar som innehåller av unionens institutioner, där undantag finns från upplysningar i de fall då upplysningarna skulle undergräva en persons affärsintressen. Om ett företag anser att svaret innehåller information som borde förbli konfidentiellt gentemot medlemsstaten bör företaget underbygga sina påståenden och dessutom tillhandahålla ett icke-konfidentiellt svar som kan delas med den berörda medlemsstaten. Sammantaget anges dock att affärshemligheter skyddas.

Det anges vidare att kommissionen endast ska tillåtas använda den insamlade information för det syfte som informationen krävdes. Kommissionen kan således använda disaggregerad information på företagsnivå för att bevisa förekomsten av hinder på den inre marknadens funktion, inklusive eventuella överträdelser av unionsrätten och för information i överträdelseförfaranden. När informationen ska användas i lagstiftningsinitiativ måste dock all information vara i aggregerade form eller på annat sätt anonymiseras så att enskilda svaranden inte kan identifieras. Om en medlemsstat har tillgång till information på företagsnivå i samband med överträdelseförfarande kan endast sådana uppgifter användas för att övervaka efterlevnad av EU-rätt.

Av konsekvensanalysen framgår att aktörer på marknaden drar nytta av en bättre fungerande inre marknad tack vare mer målinriktade verkställighetsåtgärder från kommissionen och medlemsstaterna. Aktörerna skulle även dra nytta av bättre utformade unionsregler och en mer anpassad lagstiftning. Mer robusta bevis anges även kunna förhindra att onödiga eller oklara regler kan skapas som potentiellt kan snedvrider marknaden. Aktörerna skulle dessutom ha nytta av ökad rättssäkerhet jämfört med en situation där medlemsstaterna eller kommissionen skulle begära frivilliga inlagor och skulle skyddas mot negativa konsekvenser som uppstår genom att tillhandahålla uppgifter till offentliga myndigheter, det vill säga, utanför alternativen 2-5 kan företagen stå inför vissa juridiska hinder som hindrar dem från att avslöja information till myndigheter vilket kan leda till påföljder från sina affärspartners eller entreprenörer.

Regelrådets bedömning av EU-kommissionens konsekvensanalys

Regelrådets synpunkter på EU-kommissionens konsekvensanalys

Utifrån EU-kommissionens konsekvensanalys kan följande noteras. Det har tagits särskild hänsyn till de förhållandevis mindre företagen. Detta genom att undanta mikroföretag men även genom att ange att förfrågningar i huvudsak ska riktas mot stora företag. Förslaget bedöms medföra en administrativ börda och därmed kostnader för de företag som kan komma att få en informationsförfrågan från kommissionen. Det framgår även redovisning kring dessa kostnader fördelat på stora respektive små och medelstora företag. Enligt konsekvensanalysen bör dock informationsförfrågan vara en sista utväg, varför det uppskattas ske begränsat antal gånger per år och till ett begränsat antal företag, vilket medför att förslagets totala kostnader i hög grad beror på ett sådant utfall.

Det framgår dock inte huruvida det finns några särskilda branscher som mer sannolikt än andra kan komma att behöva besvara en sådan förfrågan. Detta eftersom det inte är fullt tydligt vilka typer av kriterier som kan komma att användas för att välja ut företagen. Därmed är det inte heller tydligt om och

i vilken omfattning företag i Sverige kan komma att beröras av förslaget. Det framgår inte heller närmare information kring hur informationsspridningen skulle kunna påverka det enskilda företaget om till exempel aggregerad information inte är tillräckligt för att undvika att röja vem som är uppgiftslämnaren eller vilka kostnader detta skulle kunna vara förknippat med.

Mot den samlade bakgrund anser Regelrådet att det är motiverat att ta fram en kompletterande svensk konsekvensutredningen.

Rekommendationer avseende en kompletterande svensk konsekvensutredning

Enligt Regelrådet skulle en svensk kompletterande konsekvensutredning med fördel kunna omfatta följande punkter:

- En analys om det finns några särskilda branscher som är mer troligt än andra att inkluderas i en förfrågan från kommissionen eller om det finns särskilda branscher som i större utsträckning idag stöter på problem på den inre marknaden.
- Utifrån berörda branscher, närmare utreda i vilken utsträckning som företag i Sverige påverkas av förslaget genom att få en eventuell begäran om utlämnande av uppgifter, vilket skulle kunna inkludera en analys av en eventuell ökad frekvens av efterfrågningar.
- Om förslaget indirekt kan medföra att konkurrensen på lika villkor för företag i Sverige stärks på den internationella marknaden.

Sammanfattning

Förslaget medför en utökad administrativ börda för berörda företag. Det är dock inte fullt tydligt vilka dessa företag skulle kunna vara eftersom det är, som Regelrådet förstår det, beroende på det enskilda beslutet om informationsinhämtning som kommissionen antar innan marknadsinformationsverktyget används. Det är därmed oklart om och hur omfattande påverkan förslaget skulle kunna ha för företag i Sverige. Det är också möjligt att förslaget skulle kunna ha en positiv indirekt effekt. Detta om förslaget medför att konkurrens på lika villkor stärks för företag i Sverige, på den internationella marknaden, men det är oklart hur stor en sådan effekt skulle vara, om den finns. Regelrådet anser mot den bakgrund att det är motiverat att göra en kompletterande svensk konsekvensutredning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 27 juni 2017.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist ordförande, Annika Bergman, Karin Hellerstedt, Lars Silver och Marie-Louise Strömgren.

Ärendet föredrogs av Katarina Porko.

Pernilla Lundqvist

Ordförande

Katarina Porko
Föredragande